

**Govor ambasadora Sjedinjenih Američkih Država Charlesa Englisha
Na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Sarajevu**

19. aprila 2008.

Zahvaljujem dekanu Pejanoviću i profesorici Kseniji-Isaković. Zaista mi je veliko zadovoljstvo biti danas ovdje.

Također bih se htio zahvaliti Fakultetu političkih nauka i Univerzitetu na njihovom pozivu da se obratim vašim studentima.

Dekane Pejanoviću, predstavnici Univerziteta, članovi akademske zajednice, profesori, studenti:

Sjedinjene Američke Države su istinski i nepokolebljivi partner Bosni i Hercegovini. U proteklih trinaest godina i kroz tri administracije, i pored niza globalnih izazova u sferi vanjske politike, Sjedinjene Države su odvijale aktivno prisustvo i trajan interes za ovu zemlju. Nijedna druga zemlja ili institucija nije bila tako aktivna i angažovana u nastojanju da se ova zemlja usmjeri ka prosperitetnoj i demokratskoj budućnosti. Sjedinjene Države se neće pokolebiti oko svoje pravrfenosti Bosni i Hercegovini.

Sjedinjene Države vjeruju u granice Bosne i Hercegovine. Mi vredimo vjerujemo da vi steelite multietničku, demokratsku Bosnu i Hercegovinu unutar evro-atlanskih struktura. To je cilj kojem težim moja vlada, a on će biti postignut ako lideri Bosne i Hercegovine poduzmu korake neophodne za njegovu realizaciju. Počevši od vodeće uloge koju su Sjedinjene Države imale u Daytonu, mi smo stajali rame uz rame sa građanima BiH. Takođe biti i kada vam zaflele dobrodošlicu u zajednici evro-atlanskih država. Drago mi je da mogu stati pred vas danas i reći da je Bosna i Hercegovina postigla značajan napredak u proteklih nekoliko sedmica.

Prije nekoliko godina, uz našu snagu podršku, BiH je uspostavila jedinstveno Ministarstvo odbrane i multietničke oružane snage. Oni danas služe potrebama državne sigurnosti BiH i predvode integraciju u evro-atlanske sigurnosne strukture. Bio sam veoma zadovoljan, a građani ove zemlje bi trebali biti ponosni, da je BiH na samitu u Bukureštu dobila poziv da započne sa Intenziviranim dijalogom sa NATO savezom. Ovo je znacajan trenutak na putu Bosne i Hercegovine ka njenoj integraciji u evro-atlansku zajednicu i predstavlja uvjerenje da ova zemlja ima potencijal da postane važan i potpuno integriran član ovog saveza. Sjedinjene Države su blisko sarađivale sa političkim liderima da bismo osigurali provedbu reformi neophodnih kako bi Bosna i Hercegovina napravila još jedan korak ka članstvu u NATO savezu. To je još jedan dokaz naše opredijeljenosti da pomognemo da Bosna i Hercegovina napreduje ka konandom članstvu u NATO savezu i da se realizira kao moderna država.

Nedavno su bh. parlamentarci usvojili dva zakona kojima će se kreirati nove policijske strukture na državnom nivou u skladu sa Mostarskom deklaracijom i Sarajevskim akcionim planom. Shvatamo da su mnogi bili nezadovoljni procesom reforme policije i

da nisu sve politi ke stranke zadovoljne rezultatom. Ne e svaka reforma biti savr–ena. Ono –to je najvaflnije jeste da reforme pokre u BiH naprijed. A, najvaflnija stvar u vezi dva zakona o reformi policije je da su se njihovim usvajanjem Bosni i Hercegovini otvorila vrata za potpisivanje sporazuma o stabilizaciji i pridruflivanju sa Evropskom unijom. Ovo je klju ni korak na putu Bosne i Hercegovine ka lanstvu u EU.

Me utim, po–teno govore i, postizanje sporazuma u vezi reforme policije i usvajanje reformskih zakona o policiji je predugo trajalo. Uporna i s vremena na vrijeme flestoka intervencija od strane me unarodne zajednice bila je neophodna kako bi ubijedili bh. lidera da postignu koncenzus. A nije trebalo biti tako. SSP je klju ni momenat za Bosnu i Hercegovinu u procesu evro-atlanskih integracija. Predsjednici politi kih stranaka i izabrani duflhosnici bi trebali biti svjesni da su odgovorni posti i koncenzus zbog dobrobiti ove zemlje. Usvajanje ovih zakona trajalo je tri godine. Bosna i Hercegovina nema vremena da eka dok se njeni lideri nastavljaju prepirati oko zakona potrebnih kako bi ova zemlja i–la naprijed.

Bosna i Hercegovina je tek na po etku svog putu ka lanstvu u NATO savezu i EU. Bi e potrebno realizovati sveobuhvatne reforme, naro ito u toku pristupnog procesa EU. Pred va–im politi kim rukovodstvom na i e se zadatak uskla ivanja legislative sa EU *aquis communautaire* (*zajednička legaslativa svih zemalja–članica EU*). Ovaj dokument sadrfl 350.000 stranica propisa i odredbi, a svake godine se pove ava za 5.000 stranica. Samo u prvoj fazi implementacije SSP, Bosna i Hercegovina mora ozakoniti 1.159 propisa iz *aquis communautaire*-a. Ozbiljno zabrinjava injenica da je pro–le godine Vije ministara razmatralo 118, a usvojilo samo 38 zakona. Drflavni parlament je potvrdio samo 40 od 135 zakona o kojima je raspravlja. Da bi Bosna i Hercegovina gajila realnu nadu o priklu enju EU, njeni politi ko rukovodstvo mora raditi puno, puno vi–e. Oni ne mogu potro–iti tri godine u me usobnom flestokom polemiziranju o svakoj reformi, kao –to je to bio slu aj sa policijskom reformom. Da bi se pridruflila evroatlanskoj zajednici zemalja i radi dobrobiti svojih gra ana, BiH mora postati funkcionalna, reformski orijentisana, moderna i demokratska evropska zemlja.

Najve a korist od EU za obi ne gra ane BiH bi e ekonomска korist. Pristup zajedni kom trfli–tu, mogu nost zapo–ljavanja bilo gdje u Evropi i pove ane strane investicije su samo neke od pozitivnih stvari koje e se desiti. Ipak, sada je pravi trenutak da se po ne popravljati ekonomsku situaciju u BiH. Ekonomija BiH ima stabilnu stopu razvoja (vi–e od 6% pro–le godine). Ipak, nije sve dobro. Stopa nezaposlenosti ó posebno me u mladima ó je previsoka. Poslovna klima jo–uvijek nije kakva bi trebala biti. Prema Svjetskoj banci, BiH je na 95. mjestu u svijetu u pogledu uvjeta za poslovanje, i nafllost, jedno je od najgorih mjesta na svijetu za otpo injanje biznisa. Nema nijednog razloga da se eka sa implementacijom ekonomskih reformi koje bi podstakle nove djelatnosti, pomogle postoje im preduze ima da pro–ire djelatnost i privuku vi–e stranih investicija. Ima mnogo primjera u Evropi, kao –to su Irska i Slovenija, gdje su prave ekonomске politike ubrzano dovele do zna ajnog nivoa prosperiteta. Nema apsolutno nijednog razloga da tako ne bude i ovdje. BiH ima sjajan ekonomski potencijal. To bi za politi ko rukovodstve ove zemlje trebala biti njihova osnovna odgovornost i najve i prioritet.

I ja i moji prethodnici smo vam u mnogim prilikama govorili da Sjedinjene Drflave ne mogu pomoći Bosni i Hercegovini bez aktivnih i angafovanih partnera. Pre esto su, u protekle dvije godine, bosansko-hercegovački politički lideri me usobno vodili destabilizirajuće dijaloge. I svoje vrijeme i energiju su usmjeravali na pitanja koja dijele ovu zemlju, umjesto na ona koja ih približavaju i ona koja ih mogu pokrenuti naprijed. Umjesto da izaberu da zaliže rane, oni su nastojali da ih politički iskoristavaju. Poziv u program Intenziviranog dijaloga sa NATO savezom i potpisivanje SSP daju vačem političkom rukovodstvu priliku da prevazi u uglasnu, razjedinjujuću i destruktivnu politiku koja je karakterisala protekle dvije godine. Mi smo spremni raditi sa njima ako tu priliku odlučimo iskoristiti.

Moflda je neprimjerno da ja govorim o ovome sada kada je SSP spreman za potpisivanje i kada se upravo pristupa fazi Intenziviranog dijaloga. Ali, po mom mišljenju, upravo sada lideri Bosne i Hercegovine moraju napraviti izbor: ili iskoristiti ovu -ansu i napraviti pomake ka Evropi i NATO savezu, ili daleko zaostati iza svojih susjeda. Ovdje smo na raskriće, a putevi su jasno utvrđeni. Put ka Evropi biće u političkom smislu teži, u to nema sumnje, ali on je jedini put ka budućnosti. Ako BiH lideri izaberu ovaj drugi put, koji je dobro utaban, poznat, ustaljeni put, zapravo ako nastave koristiti reformske procese kao bojiće za uskogrudne etničke interese, niko, ni SAD ni EU, niti bilo koja druga međunarodna institucija, neće biti u stanju da ih spriječe i da iznevjeri nadanja građana BiH. Nijedan bh. građanin, bez obzira na etničku pripadnost ili entitet, nije imao koristi od nedavne, -tetne spirale vještih kriza koje su proizveli politički lideri ili od prolongiranih pat-pozicija u vezi sa reformom policije. Puno je vremena nepotrebno izgubljeno. Bosni i Hercegovini očajnički treba državni ka mudrosti. Ponašanje u posljednje dvije godine bilo je u potpunosti nekonzistentno sa ovim imperativom.

fielio bih se konkretno obratiti političkim liderima konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini. Ovo sam već rekao, ali smatram da je ova poruka od ključne važnosti i vjerujem da je vrijedi ponoviti.

Srbima poručujem: vi morate prihvati svoju budućnost unutar Bosne i Hercegovine. Odvajanje bilo kojeg dijela ove zemlje ne samo -to je neprovodivo, nego je neprihvatljivo i opasno. Retorika koja ak samo nagovještava takvu mogućnost je destabilizirajuća. Secesija, ni pod kakvim okolnostima, nije moguća. Moramo biti jasni oko jedne stvari: nema nikakvog nezavisnog puta za Republiku Srpsku, odvojenog od Bosne i Hercegovine, kojim bi pristupila evro-atlanskim strukturama.

Prošlih godina smo bili svjedoci rasta i razvoja u Republici Srpskoj bez presedana. Ovaj razvoj je uvjerio neke da prosperitet u Bosni i Hercegovini funkcioniše po principu vage od uspjeha i snage jednog dijela zemlje mafije do i samo na -tetu države. To je apsolutno netočna konstatacija. Trajan prosperitet i razvoj mafije i mora biti u potpunosti zajednički. Nema nikakve dileme da prosperitetna i uspješna Republika Srpska mafije postojati jedino kao dio jakih i prosperitetnih država.

Svi znamo da država nije uvijek efikasna. Ali umjesto osporavanja državnih institucija, ime ih nadalje potkopavaju i slabe, srpski lideri bi trebali aktivno traffiti na ina da

poprave i reformi u ove institucije za dobrobit svih gra ana ove zemlje. To je jedini na in da se ovoj zemlji zajam i evro-atlanska budu nost i njen budu i prosperitet. Srpski lideri moraju shvatiti da slabljenjem drflave ne mogu ostvarivati interes Republike Srpske. Srpski lideri tako er moraju prihvati da e biti potrebno izvr iti mnoge drflavne reforme kako bi se proveo Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju i osigurale beneficije za njihove glasa e, preko lanstva u evro-atlanskoj zajednici.

Bo-njacima: vi ne možete dozvoliti da pro-lost upravlja va-im politi kim planovima ili da ograni ava va-pristup reformama. Ostav-tina ratnih godina jo-uvijek se nadvija nad BiH, i tako e biti jo-dugo. Ovo je neminovno i to je tragedija. Moja vlada snažno vjeruje da oni koji su po inili učlanjeni zlo in moraju biti izvedeni pred lice pravde. Kretanje naprije ne zna i zaborav; ono ne pori e injenicu stradanja u pro-losti ili važnost pam enja. Opravdano je traffiti od drugih da se otvoreno suo e sa pro-lo-u, ali da bi se Bosna kretala naprijed, vi tako er morate doprinijeti izgradnji povjerenja. Politika osvete vas ne e odvesti u NATO savez niti u Evropsku uniju.

Na putu izgradnje povjerenja, morate se truditi da postignete koncenzus i morate biti spremni da inite ustupke. Politi ki lideri koji obe avaju sve, koji obe avaju da se pro-lost možte prepravljati, nude prazna obe anja. Pristupati pregovorima sa ōeve ili ni-taō neminovno vodi ka ōni-taō ili gorem od toga. Politika zasnovana na vladavini ve ine vodi ka produbljivanju nepovjerenja i ne možte dovesti do stabilne demokratije za koju bo-nja ki lideri tvrde da je fale. Bosni i Hercegovini trebaju mehanizmi kontrole i ravnoteža nadležnosti kako bi se za-titili interesi svih konstitutivnih naroda i manjina. Bo-nja ki politi ki lideri tako er imaju odgovornost za funkcionalnost institucija drflavnog nivoa, jer je njihova u inkovitost klju na za pristupanje BiH evro-atlanskim integracijama. Neodgovorno je politizirati drflavne institucije ili prepostavljati uske etni ke interese -irim interesima drflave pri upravljanju tim institucijama.

Hrvatima: morate prihvati da se daljnje etni ke podjele ove ve podijeljene zemlje nikada ne e desiti. Va-a dijagnoza mnogih problema sa kojima je BiH suo ena je uveliko ispravna. Moja vlada se slafle sa vama da se drflava BiH mora oja ati, da bez osnovnog nivoa autonomije i vjerodostojnosti ova drflava ne možte, a morala bi, voditi evro-atlanski proces integracije. Zbog toga je moja vlada podrflavalna i nastavi e podrflavati ustavnu reformu. Način, takmiarski prijedlozi koji se fokusiraju na unutarnje granice BiH i teritorijalnu organizaciju su raspalili etni ke podjele. Oni su odvukli pažnju sa razgovora koji se moraju voditi o drflavnim strukturama koje su dovoljno funkcionalne i efikasne da ispune obaveze koje je BiH preuzela na svom putu ka evro-atlanskim integracijama.

Kao -to sam rekao na po etku mog izlaganja, Sjedinjene Drflave vjeruju u Bosnu i Hercegovinu i u njene gra ane. Mi vjerujemo da gra ani ove zemlje zaslenuju mirnu i prosperitetnu budu nost u okviru evro-atlanskih struktura, i trafle od svojih politi kih lidera da im takvu budu nost osiguraju. BiH je napravila korak blife svojoj slobodnosti unutar evro-atlanskih struktura, ali je odgovornost bh. lidera tim korakom proporcionalno postala ve a. Za nekoliko decenija, istoriari e se osvrnuti na to kako se BiH transformirala iz poratnog, etni ki podijeljenog društva u vitalnu i prosperitetnu,

multietni ku evropsku drflavu. U svojoj analizi, oni će identifikovati prekretnicu kada su bh. politički lideri prepoznali svoju zajednicu u sudbinu i iskoristili trenutak za postizanje ovakvog ishoda. Apelujem na sve vas, i na izabrane lidere i građane, da dopustite da taj trenutak bude sada.